

ΟΣΤΡΑΚΟ 9

E. E. CUMMINGS: ΠΕΝΗΝΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

1

Με την πελοποίηση ότι η τεχνική μου είναι είτε περιπλοκή είτε πρωτότυπη είτε και τα δύο, οι εκδότες μου ζήτησαν εθελοντικά να γράψω μία εισαγωγή σ' αυτό το βιβλίο.

Η θεωρία μου τουλάχιστον τεχνικής, αν έχω τέτοιο πράγμα, είναι κάθε άλλο παρά πρωτότυπη· ούτε και περιπλοκή είναι. Μπορώ να την εκφράσω με δώδεκα λέξεις, με Την Αιώνια Έρωτηση Κι Άθανατη Άπάντηση του μουρλέσκ, δηλαδή: «Θά χτύπαγες μιά γυναίκα με παιδί; — Όχι, θά τη χτύπαγα με τοδβλο». Σάν τον κομικό του μουρλέσκ, έχω μιά άφύσκη αγάπη για κείνη την ακρίβεια που δημιουργεί την κίνηση.

“Αν ένας ποιητής είναι όσοισδήποτε, είναι κάποιος για τόν οποιο τά πράγματα έκαναν την βλη κάτι πολύ μικρό — κάποιος που έχει την έμμονη ιδέα του Νά φτιάχνει. Σάν όλες τις έμμονες ιδέες, ή έμμονη ιδέα του Νά φτιάχνεις έχει μειονεκτήματα· λόγον χάση, τó μόνο μου ενδιαφέρον στό να κάνω λεφτά· ά ήταν να κάνω λεφτά, έδουχως όμως θά ροτιμόσα να κάνω σχεδόν οτιδήποτε άλλο, υπερπεριλαμβανομένων τών άτμομηχανών και ών τριαντάφυλλων. Με τά τριαντάφυλλα και τις άτμομηχανές (για τά μήν αναφέρω τούς άκροβάτες τήν Άνοιξη τόν ήλεκτρισμό τó Κόνεϋ Άιλαντ τις 4 Ίουλίου τά μάτια τών πονηκών και τούς Καταρράκτες τού Νιαγάρα) συναγωνίζονται τά «ποιήματά» μου.

Συναγωνίζονται επίσης μεταξύ τους, με τούς έλέφαντες και με τόν Έλ Γκρόκο.

Η αναπόφευκτη ένασχόληση με Τό Ρήμα δίνει στόν ποιητή ένα ανεκτίμητο πλεονέκτημα: ένω οι μη — δημιουργοί πρέπει να ικανοποιούνται με τó απλώς άναντίρρητο γεγονός· πώς δύο και δύο κάνει τέσσερα, αυτός χαιρέται μιά τέλεια άκαταμάχητη αλήθεια (που βρισκείται, με συντομειμένο ένδυμα, στην πρώτη σελίδα αυτού τού τόμου).

(IS 5)

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΤΟΥ

1

Γιά πολλά χρόνια ó E. E. CUMMINGS έπηρεξε τó κακό παιδί τής ποίησης.

2

...ό στίχος που έχει τó πλάτος μιάς λέξης ή ένός γράμματος, τó επιδέξιο διάκενο μεταξύ

2

Η ποίησή μου είναι σαρχοποιημένη μεταφυσική.

3

Είμαι κάποιος που ύπερήφανα και με ταπεινότητα δεβαιώνω πως ó έρωτας είναι τó μυστήριο τών μυστηρίων.

4

Τό να μη νιώθεις πλήρως θά πεί σκέφτεσαι(...) τó ν' αόξάνεσαι είναι μοίρα.

5

Παντού ή κοινωνία συντομειτεί έναντίον τής άνθρωπιάς τού καθενός από τά μέλη τής.

6

“Αν ή έπιστήμη μπορούσε να πέσει έξω, τó βουνό είναι ένα μαστοφόρο(...)—έντυχως για μάζ, τó βουνό είναι ένα μαστοφόρο.

7

Έσύ κι έγώ είμαστε άνθρώπινα όντα· ó μεκοινή-λογική-κόσμος είναι σνόμπ.

8

Ποτέ δέν τά καταφέρνουμε να έχουμε γεννηθεί άρεκέτα. Είμαστε άνθρώπινα όντα· για τά όποία ή γέννηση είναι ένα ύπέροχο καλόδεχο μυστήριο, τó μυστήριο τής ανάπτυξης: τó μυστήριο που σηθαίνει μόνο και όποτε είμαστε πιστοί στόν έαυτό μας. Έσύ κι έγώ φοράμε τήν επικίνδυνη χαλαρότητα τού προμένου και τή βρισκουμε ταιριαστή. Η ζωή, για μάζ τούς αιώνας, είναι τώρα· και τó τώρα είναι πάρα πολύ άπασχολημένο να είναι λίγο πιο πολύ από κάθε τί, για να φαίνεται οτιδήποτε, συμπεριλαμβανομένου και τού καταστροφικού.

τών λέξεων και τών στίχων, τó ξαφνικό κεφαλαίο στό μέσο μιάς λέξης, τά σχηματοποιημένα ποιήματα (που θυμίζουν τά θυσιαστήρια και τά φτερά τών άγγέλων τών ποιητών τού δέκατου έβδομου αιώνα), ή κατάλληλη χορημοποίηση τής στίξης. Μ' αυτά τά τεχνάσματα ó CUMMINGS δέν προσπαθούσε

μέ τέτοιο τρόπο, ώστε να δείξουν πώς ο μοναδικός της σκοπός είναι η αντίληψη του Έν-τός της 'Εαυτού.

12

Δεν προσπάθησε τόσο να δώσει ζωή στις λέξεις όσο στον γραμματικό-συντακτικό τους περίγυρο: να δώσει ζωή όχι στο όλικό της πρότασης αλλά στη δομή της. Έτσι στρεβλώνοντας τις λέξεις τις έβγαλε από τις κανονικές τους γραμματικές και συντακτικές λει-

τουργίες, για τους δώσει το μέσο να εκφράσουν έγγύτερα τις ζωτικές λειτουργίες των άντρων και των γυναικών, των οποίων την έμπειρία έχουν προοριστεί να δώσουν σωματικά.

13

Θά ταίριαζε, μαζί με την "Έμιλι Ντίκινσον να πει: «Αν είμαι Κανένας! Έσύ ποιός είσαι».

ROY HARVET PEARCE

ΚΑΤΑΤΟΠΙΣΜΟΣ

Ο Ε.Ε. CUMMINGS ήταν πεζογράφος, θεατρικός συγγραφέας, ζωγράφος, ποιητής. Έγραψε ταξιδιωτικές έντυπώσεις και παραμύθια για παιδιά κι έδωσε στο Χάρβαρντ έξη «μή-διαλέξεις». Γεννήθηκε το 1894 και πέθανε το 1962. Για τρεις δεκαετίες από το 1930 ήταν το κέντρο των προφυλακίων της σύγχρονης αμερικανικής ποίησης. Η τεπογραφική του ιδιορραφία είναι ο άμεσος πρόγονος της ανάλογης σημερινής αμερικανικής ποίησης — αλλά, ίσως, όχι και των άκροτήτων της. Οι κριτικοί δε συμφωνούν στην άξιολόγηση του έργου του, αλλά γενικά παρατηρούν πώς υπήρξε ένας ποιητής μ' έντονη παρουσία, όχι μόνο για την ιδιομορφία του. Σε μας πους Έλληνες τὰ ποιήματα του CUMMINGS θυμίζουν με τις λεκτικές τους άντιθέσεις θυελαντική εκκλησιαστική ποίηση και με την τυπογραφική τους μορφή έλληνοστικά ποιήματα. Έπιδράσεις του θ' άνιχνεύουμε μάλλον εύκολα στη σύγχρονή μας ποίηση, λόγω χάρη στο Σεφέρη. Μιά ματιά στο πρωτότυπο φτάνει, για να φανεί πόσο είναι εκ των πραγμάτων δύσκολο να μεταφραστεί ο CUMMINGS. Η ποίησή του είναι γραμμένη αμερικανικά και είναι αμερικανική απ' αυτήν μορφή να πάρουμε όχι

πολλά και από ένα μεγάλο αριθμό ποιημάτων του, τίποτα. Η σελίδα του χαρτιού και τὰ τυπογραφικά στοιχεία με τή γλώσσα που δίνουν και τής ύποιας τόν ύφος, τόν τόνο, τής δυνατότητες εικονικής παρουσίασης μεταφέρουν, όλα συνεργάζονται και άποτελούν ένα οργανικό σύνολο.

Με τέτοια ποιήσι ο CUMMINGS είναι ένας ποιητής που διαβάζεται με πραγματική τέχνη. Χρηάζεται όμως προσεκτικό διάβαση, που θά λογαριάσει όλα τὰ ιδιαίτερα στοιχεία τής ποιήσεως του.

Ο Ε.Ε. CUMMINGS έβγαλε τὰ διβλία: Ποιήματα 1923-1954 95 ποιήματα, 1958 73 ποιήματα 1963 Τό Τερόστιο Δωράτιο 1948 Αύτόν (θεατρικό) 1927 ΕΙΜΙ (ταξιδιωτικό) 1933 Σάντα Κλόος (θεατρικό) 1946 Έγώ, Έξη Μή-διαλέξεις, 1958. Τὰ ποιήματα του είναι συνολικά περίπου 750.

Ποιήματα του Ε.Ε. CUMMINGS παρουσίασε ο μεταφραστής στο ΟΣΤΡΑΚΟ (1963) και στην ΤΑΡΙΑ (1973).

Οι μεταφράσεις των πενήντα ποιημάτων που παρουσιάζονται εδώ έγιναν το 1966 για ένα μικρό κύκλο φίλων, ξαναδουλεύτηκαν όμως γι' αυτή την έκδοση.

* * *

1

Τὰ δάχτυλά σου φτιάνουν πρώιμα λουλούδια από
τό κάθε τί.
προσαντίς τὰ μαλλιά σου άγιοποθνε οί ώρες:
λειότητα που
τραγουδάει λέγοντας
(μιά μέρα κι αν είναι ή αγάπη)
μή φοβάσαι, θά χαρούμε τό μάη.

τά λευκότερα πόδια σου άποφασιστικά ξεστρα-
τίζουν.

Πάντα
τά ύγρά σου μάτια παίζουν με τὰ φίλιά,
που ή καρδοξοτήτά τους πολλά

λέει τραγουδώντας
(μιά μέρα κι αν είναι ή αγάπη)
για ποιο κορίτσι φέρνεις λουλούδια;

Νά είναι τὰ χείλη σου είναι πράγμα γλυκό
και μικρό.
Θάνατε, Σί όνομάζω πλούσιο πέρα από τον
κάθε πόθο
αν τό πιάσεις,
άλλως άπόντα.
(μιά μέρα κι αν είναι ή αγάπη
και τίποτα αν είναι ή ζωή, να φιλάει δε θά
πάψει).

2

όταν άφήσει ο θεός να είναι τό σόμα μου

68